

OBSAH

Úvod	7
Kapitola 1 – Co je to kompozice	8
Desatero klasické kompozice	11
Učíme se od klasických mistrů řemesla	12
Kompozice v malířství – rekonstrukce malířského díla	13
Osvobození fotografie	14
Kapitola 2 – Kolik znáš kompozičních pravidel, tolikrát jsi fotografem	16
Kompozice plošná – geometrická	18
Bod, vertikála, horizontála	18
Plošné tvary v kompozici	22
Význam barev a kontrastu	25
Kompozice prostorová – perspektivní	33
Jak z prostoru do plochy	33
Pravidlo č. 1: Lineární perspektiva	33
Pravidlo č. 2: Vzdušná perspektiva	35
Pravidlo č. 3: Zákryt	36
Pravidlo č. 4: Stíny	38
Pravidlo č. 5: Hloubka ostrosti	38
Symetrie a vyváženost vs asymetrie a chaos	41
Kompozice obsahová	42
Poezie statických figur	42
Pravidla kreativní kompozice	42
Dynamika pohybu	45
Seriál fotografií	48
Zastavený pohyb	48
Tabulka přibližných rychlostí závěrky	49
Pohybující se figury a sledování	53
Konvenční pravidla a jejich porušování	56

Kapitola 3 – Učíme se komponovat	58
Věci a předměty kolem nás – alchymie výběru	60
Tváře a podoby – pravidla kompozice při portrétu	61
Dejte portrétovanému čas	61
Portrétujte lidi v jejich prostředí a nebudte bázliví	61
Lidi na fotografování připravte	65
Portrét v ploše snímku	66
Skupinové portréty	68
Ateliérový portrét	69
Krajina, která zaujme oko	73
Základní kompoziční principy snímání krajiny	73
Fotogenická a nefotogenická krajina	73
Krajina není jen příroda	79
Krajina nejsou jen celky	83
Akt a lidské tělo – permanentní inspirace	84
Kompozice momentky – reportáž a dokument	88
Rozdíl mezi dokumentem a reportáží	88
Jak komponovat momentku	91
Výběr stanoviště	92
Splynutí s prostředím	95
Detail a makro – komponování zblízka	95
Světlo – učíme se od začátku	97
Kapitola 4 – Využití technických vlastností fotoaparátu	100
Fotoaparáty	103
Výhody kompaktních přístrojů, kompenzace nevýhod	103
Výhody zrcadlovek a jejich využití	104
Pár rad pro výběr fotoaparátu a příslušenství	104
Kapitola 5 – Počítačové zpracování fotografií – dokonalá tečka za vaší prací	106
Počítačové úpravy – poslední zásahy do kompozice	108
Ořezávat, nebo ne?	108

Retuše – jednoduché zdokonalení kompozice	109
Tonální a barevné úpravy	112
Fotomontáž – dodatečná kompozice snímku	120
Fotomontáže v historii fotografie	120
Slavné fotomontáže dnes	121
Kapitola 6 – Vaše velká témata	124
Kapitola 7 – Vnímání fotografického obrazu – trocha teorie na konec	138
Čtení fotografie	144
Formát fotografie	146
Kapitola 8 – Michal Bartoš – Moje cesta k fotografii	148
Závěr	153
Rejstřík	155

ÚVOD

Proč kompozice? Proč o tomto tématu neustále vycházejí články ve fotografických magazínech, proč se omílá na pokračování na fotografických serverech, proč se rozebírá v knihách? Jednoduše proto, že většina fotografií, které vznikají, je stále až žalostně špatná, aniž by si to jejich autoři přáli. Sami totiž netuší, jak fotit, aby se fotografie mohly ukazovat druhým (protože fotografie je přece komunikační prostředek). A tak většinou jen závistivě pokukují po tvorbě svých kolegů, jejichž brilantní fotografie obdivují návštěvníci virtuálních galerií, výstav, workshopů, fotografických fór nebo jen malých klubů a kroužků, při vzájemných setkáních.

Nadšení mnohých fotografů, kteří si koupili digitální fotoaparát, bylo takto zchlazeno počátečními nezdary – ale jak je to možné, když všichni říkali, že je fotografování s „digitálem“ tak jednoduché? Potenciální tvůrci, nehažte flintu do žita, tato kniha je pro vás jako stvořená! Přesně podle Murphyho principů: „Jestliže ten krám nefunguje, přečti si návod k použití“.

A co ti pokročilejší – určitě víte všechno, máte to v „malíku“ a už vás máloco překvapí? No tak to, prosím, zavolejte do redakce a s vaší pomocí připravíme nové doplněné vydání. Ale nejdříve si přečtěte tuto knihu a až pak si řekněte, jestli skutečně víte a znáte vše.

Kompozice fotografie je tím nejpodstatnějším, co oddělí zrno od plev. Co to vlastně kompozice je? Dá se naučit, nebo je to jen shůry dáno vyvoleným, disponovat fotografickým viděním? Dokáží sám udělat přinejmenším dobrou fotografii, která mne odliší od těch, již stále mačkají spoušť svého digitálu a ne a ne se trefit do něčeho kloudného?

Představte si, že před vás postaví míč, ukážou branku a řeknou: ten míč nějak doprav do brány. Nikdo vám nemusí nic vysvětlovat a vy si poradíte. Protože jste to již tolikrát viděli, jak to udělal někdo před vámi. Podobně to máte i ve fotografickém učení, mnohé jednoduše odpozorujete.

Kdysi se novináři ptali Augusta Rodina, významného sochaře, jak vznikají jeho sochy. Odpovědí jim bylo, že vezme kámen a otesá z něj to zbytečné. Podobně je to i s kompozicí ve fotografii – na fotce musí být jen to, co tam má být.

V této knize nenajdete recept na to, jak a kde udělat úžasnou fotografii, která vám přinese těch vašich 10 minut slávy, a díky které si před slavnostním fórem půjdete převzít ocenění za svou práci. Uděláte ji totiž kdekoli a kdykoli, ale pod jednou jedinou podmínkou: nesmíte myslet na tu vlastní slávu

a úspěch, to by vás jen odvádělo od toho nejdůležitějšího, co vám fotografování přináší – zábavu a potěšení, radost z tvůrčí činnosti, možnost stále si tříbit a rozvíjet svůj intelekt.

V knize, která se vám teď dostává do rukou, se dozvíte, nejen jak využít své digitální fotoaparáty k fotografování věcí a života, ale také to, co je pro dosažení dobré fotografie potřeba udělat. Díky ní můžete proplout změtí nul a jedniček, chrlených čipy vašich fotoaparátů tak, že se vyhnete právě té nule, kterou určitě nechce být nikdo z vás.

Avšak pozor, ani po přečtení této knihy se z vás ta jednička nestane – a to je vlastně kouzlo dobrodružství zvaného fotografie. I my se pohybujeme někde mezi těmi nulami a jedničkami, ano-ne v rychlém sledu za sebou.

Jakoby celá dnešní doba s sebou nesla jen vítězství a prohry. Svět ovšem není jen pro vítěze a poražené, ale hlavně pro ty, kdo mají chuť něco ve svém fotografickém životě zkoušet.

Současné masové rozšíření digitální fotografie nám všem tak poskytuje úžasně možnosti. Přístroje jsou menší a menší a doba, kdy multifunkční zařízení, které se vám vejde do náprsní tašky nebo dámské kabelky, bude počítačem, telefonem, fotoaparátem, rádiem, televizí i hifi aparaturou, nám už vlastně klepe na dveře. No, proti gustu žádný dišputát, ale viděli jste někdy pracovat dobrého řemeslníka – má vrtačku, přímočarou i okružní pilu, aku šroubovák, brusku, i přesto, že existuje nářadí, kterým měníte nástavce a máte 3–4 v jednom. Stejně však pořádný řemeslník vezme takovouhle věc do ruky.

Asi jediné, co tedy zůstane, bude naše tělo a mozek, za touto překotně se rozvíjející technikou notně pokulhávající. To budíž pro nás výzvou i záchranou současně.

Publikace je určena amatérským fotografům. Přívlastkem amatérská nechci říci, že jde o fotografii stojící o dva až tři řády níže než ta profesionální. Rozdíl je jen v tom, že zpravidla těm, co ji mají jako zábavu, nebývá zaplácena. Jsou totiž profesionálové (naštěstí jich není mnoho), kteří jsou schopni odevzdat práci, za niž by se mnohý amatér styděl.

Užitím termínu „neprofesionální“ bychom se dostali k v poslední době velmi užívané floskuli. Amatéry jsme totiž na počátku všeho toho dění okolo fotografování byli všichni – nejpodstatnější je to, jak k této činnosti přistoupíte, zda jste schopni a ochotni do fotografování vložit své srdce a nadšení, případně něco slevit ze svých hmotných požadavků.